

Cultura sense escala metropolitana: el Lluçanès com a laboratori de sosteniment

Published by [Interacció](#) [1] on 02/06/2023 - 09:00 | Last modification: 01/06/2026 - 16:54

Llegits aquests textos, el Lluçanès apareix menys com un territori perifèric que com un espai on es fan visibles algunes de les tensions estructurals de les polítiques culturals locals. El treball mostra fins a quin punt la cultura en entorns rurals depèn d'equilibris fràgils entre teixit associatiu, cooperació municipal, infraestructures escasses i capacitat comunitària de sosteniment. Però també evidencia una qüestió més profunda: moltes de les categories habituals de la política cultural urbana resulten insuficients per llegir què passa realment en municipis petits.

El document descriu un territori amb un patrimoni històric important, una vida associativa intensa i una forta presència de pràctiques de cultura popular. Tot i això, la majoria de municipis tenen equipaments limitats, horaris molt restringits i molt poca estructura tècnica. En alguns casos, espais socials o educatius acaben assumint funcions culturals perquè senzillament no existeixen altres infraestructures disponibles.

La recerca insisteix especialment en aquesta manca d'estructura professional. El Consorci del Lluçanès pràcticament no disposa de tècnics de cultura, i només Prats de Lluçanès compta amb una figura específica. Això provoca que moltes polítiques culturals quedin reduïdes a la gestió del dia a dia, sense temps ni capacitat per treballar estratègies a mitjà termini. El text és especialment clar en aquest punt: els municipis petits acaben prioritzant altres polítiques considerades més urgents, mentre la cultura queda sovint subordinada a la disponibilitat puntual de recursos o subvencions.

Però el treball també mostra que aquesta fragilitat institucional conviu amb una enorme densitat comunitària. El Lluçanès disposa d'un teixit associatiu cultural molt ampli en relació amb la seva dimensió demogràfica, amb corals, geganters, diables, grups de dansa tradicional, comissions de festes i col·lectius autogestionats. La cultura popular no apareix aquí com un complement folklòric, sinó com una infraestructura real de cohesió i continuïtat territorial.

La cultura rural no només habita equipaments. També circula per espais informals, relacions de proximitat i estructures comunitàries fràgils però persistents.

Un dels aspectes més interessants del document és la lectura que fa de la cooperació intermunicipal. L'Escola de Música i Arts del Lluçanès hi apareix com una excepció significativa: un projecte supramunicipal que ha permès sostenir pràctiques artístiques que difícilment haurien estat possibles des de municipis petits actuant individualment. Aquí la cooperació no es presenta només com una fórmula administrativa, sinó com una condició de possibilitat per garantir drets culturals en territoris de baixa densitat.

Aquesta idea connecta directament amb debats anteriors sobre cooperació cultural entre petits municipis. Ja el 2004, un [document](#) [2] del CERC identificava el Lluçanès com una de les experiències significatives de cooperació cultural territorial vinculada a la música i el patrimoni popular. Aquell text defensava que compartir recursos culturals era sovint l'única manera de garantir serveis i projectes culturals de certa complexitat en municipis petits. Però també advertia dels límits d'aquestes fórmules: desequilibris de centralitat, dependència d'administracions supramunicipals i dificultats per sostenir estructures estables.

El treball sobre el Lluçanès recupera implícitament aquesta tensió. D'una banda, la cooperació apareix com una necessitat estructural. De l'altra, el text deixa entreveure fins a quin punt aquesta cooperació continua depenent de recursos tècnics escassos, lideratges concrets i capacitats desiguals entre municipis. El resultat és un ecosistema cultural sostingut més per persistència comunitària que no pas per una arquitectura pública consolidada.

La recerca acaba apuntant una qüestió especialment rellevant per a les polítiques culturals actuals: els municipis rurals no només tenen menys recursos. També operen amb altres formes de relació entre cultura, espai públic,

sociabilitat i vida quotidiana. El document mostra com, en absència d'equipaments suficients, bars, restaurants, espais naturals o llocs informals esdevenen espais culturals efectius. Això obliga a ampliar la mirada sobre què considerem infraestructura cultural i sobre quins dispositius sostenen realment la vida cultural fora dels grans centres urbans.

Referència

Rodríguez Malé, R. (2022). *El desenvolupament cultural en entorns rurals: el cas del Lluçanès*. [Treball final de màster] Universitat Oberta de Catalunya (UOC). <https://hdl.handle.net/10609/144686> [3]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: desenvolupament territorial

Tags: petits municipis

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: cultura popular

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2023/05/cultura-sense-escala-metropolitana>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/cooperacio_intermunicipal_en_cultura_2004_1.pdf

[3] <http://https://hdl.handle.net/10609/144686>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/9196>